

آسیب شناسی آموزش مجازی کتاب هدیه های آسمانی مقطع ابتدایی با تاکید بر مفهوم حجاب و عفاف

سودابه نیکان^{۱*}، عادل دریا^۲، فرامرز زاهری^۳، افسانه مرادی گیشانی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی

nikan.sod@gmail.com *

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی

Bandar53@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی

Faramarz.zaherii@gmail.com

۴- دانشجوی کارشناسی علوم ورزشی دانشگاه هرمزگان

moradii.afsane@gmail.com

چکیده

تربیت دینی فرزندان از جمله دغدغه‌های اصلی والدین در جوامع اسلامی به شمار می‌رود. ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی به عنوان یک راهکار در سند تحول بنیادین ارائه شده است. در این راهکار به بازنگری و بازتولید برنامه‌ها و محتوای آموزشی و روش‌های تربیتی برای درونی‌سازی و تعمیق و ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب، اتخاذ تدابیر مناسب جهت جذب، تربیت و به‌کارگیری نیروی انسانی شایسته و متعهد و عامل به رعایت حیا، عفاف و پوشش مناسب در تمام مراکز اداری و آموزشی و جلب مشارکت سازنده و اثربخش خانواده‌ها در حفظ، تعمیق و اشاعه حیا، عفاف و پوشش دانش‌آموزان اشاره شده است. در شرایط همه‌گیری بیماری کرونا، آموزش مجازی کاربرد و التزام یافته است. با این حال استفاده از آموزش مجازی برای آموزش عمومی در سطح مدارس کشور با محدودیت‌ها و آسیب‌هایی روبرو است که می‌بایست شناخته شده و مورد بررسی قرار گیرند. در نهایت نتیجه گرفتیم که کسانی که تربیت کودکان و نوجوانان خود را از وظائف خویش به حساب نمی‌آورند، عواقب این بی‌توجهی به صورت آسیب‌های روحی، روانی و جسمی و جنسی در فرزندان آنها پدیدار می‌گردد. عمق بخشیدن به آموزه‌های دینی در کودکان و نوجوانان، آنان را از لطمه‌ها و آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی مصون می‌دارد. تربیت دینی کودکان و نوجوانان از جمله نهادهای نمودن فرضیه حجاب و عفاف بایستی در دوران دبستان و حتی قبل از آن درون خانواده، از طریق ایجاد انس نسبت به مسائل و ارزش‌های دینی تحقیق یابد.

واژگان کلیدی: دانش‌آموزان، حجاب و عفاف، آموزش مجازی، آسیب، ابتدایی.

۱- مقدمه

فلسفه آموزش و پرورش، جهت دادن به آموزش و پرورش است. تغییرات شدید در پدیده‌های اجتماعی و جهانی شدن از بحث انگیزترین مسائل روز جهان به شمار می‌رود که در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انسان‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای داشته و مرزهای جغرافیایی را به حداقل ممکن کاهش می‌دهد. تحقق ارزشها و آرمانهای کشور مستلزم تلاش همه جانبه در تمام ابعاد فرهنگی، علمی، اجتماعی و اقتصادی است. تعلیم و تربیت از مهم‌ترین زیرساخت‌های تعالی پیشرفت همه جانبه کشور و ابزار جدی برای ارتقاء سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه‌های مختلف است. تحقق این هدف نیازمند برنامه مناسب است، بطوری که با تغییرات جنبه‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و سیر پیشرفت‌های بشری باید مطابقت نماید. یکی از حوزه‌های بشر در جهت توسعه، حوزه فناوری اطلاعات است که اهداف آن کشف حقایق و شناخت

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

قانونمندی‌ها و روابط حاکم بر پدیده‌هاست (Hoy & Ferguson, 2002). تعلیم و تربیت یکی از نیازهای ضروری انسان‌ها برای قرار گرفتن در مسیر صحیح زندگی است. تحقق هدف آفرینش انسان تنها در پرتو تعلیم و تربیت میسر است. به این منظور خداوند متعال انسان را به نیروی عقل و ابزار معرفت تجهیز کرده پیامبرانی را با دلیل روشن و احکام و قوانین محکم برانگیخت و رسالت تعلیم و تربیت انسان را به آنان سپرد (صالحی و یاراحمدی، ۱۳۸۷). پر کردن مغز فرد از اطلاعات و معلومات دینی بدون فهم و بصیرت لازم، عدم تاثیر گذاری دین است (باقری، ۱۳۸۶). موضوع هویت جمعی و تغییر و تحول آن در ابعاد دینی و ملی در آثار اغلب صاحب نظران و جامعه شناسان کلاسیک و معاصر، به طور مستقیم و صریح یا غیرمستقیم و ضمنی و از زوایای گوناگون مورد توجه قرار گرفته است. ریشه عمده مباحث مربوط به «هویت» در جامعه شناسی را می توان به نظریاتی نسبت داد که در دانشگاه شیکاگو و به ویژه در چارچوب دیدگاه تعامل گرایی نمادین در مورد مفهوم «خود» و ابعاد آن مطرح شده است (Cerulo, 1997).

۱-۱- بیان مساله

دانش آموز ایرانی که در یک جامعه اسلامی زندگی می کند و باید ارزش‌ها و اعتقادات اسلامی را بشناسد و یکی از مأموریت‌های کتاب درسی هدیه‌های آسمان این است که مولفه‌های سبک زندگی اسلامی را به دانش‌آموزان بشناساند تا در راه تعالی کشور و اعتقاداتش بکوشد. برای شناساندن سبک زندگی اسلامی دوره‌ی ابتدایی مناسب‌ترین دوره است، زیرا دانش‌آموزان این دوره تازه وارد فضای آموزشی رسمی شده است و آمادگی و پذیرش بیشتری برای یادگیری دارد و باید فرهنگ‌سازی را از دوره ابتدایی شروع کرد. یکی از کتاب‌هایی که مبنا و محتوای آن آموزش حجاب و عفاف است، کتاب‌های هدیه‌های آسمانی است. از آن جا که جامعه ایران یک جامعه دین‌دار، دین محور و خدامحور است، محتوای این گونه کتاب‌ها باید راه و روش زندگی اسلامی را آموزش دهند. از طرفی در بُعد محتوای کتاب درسی در موضوع حجاب و ضمن بررسی آن متوجه می‌شویم بین کتاب‌های دختران و پسران فرق چندانی وجود ندارد و فقط در کتاب هدیه‌های آسمانی پایه پنجم و ششم به صورت غیرمستقیم به این موضوع پرداخته شده است. حال بدلیل اینکه دانش‌آموزان از طریق آموزش مجازی به ادامه تحصیل مشغول هستند، باعث تهدید اهداف این کتاب می شود. چرا که دانش‌آموزان با پا گذاشتن به فضای مجازی، فضایی بدون حد و مرز و هیچ گونه محدودیتی، می توانند به بسیاری از محتواهایی که مناسب سنشان نیست دسترسی پیدا کنند و این باعث می شود که معنویات آنها را تحت تاثیر قرار دهد. آموزش مجازی و بطور کلی فضای مجازی علی رغم داشتن مزیت‌های بسیار، ضررهای زیادی نیز با خود به همراه دارد. برای همین آسیب شناسی فضای مجازی امری مهم می باشد. در واقع آموزش‌های مجازی نقطه اوج بهره‌گیری از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در راستای به حاشیه راندن مفاهیم زمان و مکان می‌باشد و در زمان حال که شیوع و گسترش ویروس کرونا به شدت آموزش‌ها را در معرض خطر قرار داده است، کانون امیدی است که می‌توان با تکیه بر آن به شعار اساسی آموزش تعطیل نیست جامه عمل پوشاند. از این رو آموزش‌های مجازی از روش‌های آموزشی نوینی است که در حال حاضر مورد توجه بسیاری از معلمان و به طور کلی نظام آموزش و پرورش قرار گرفته است. این نوع آموزش‌ها در حقیقت کمبودها و کاستی‌های مرتبط با آموزش حضوری در شرایط فعلی را به نوعی برطرف کرده است و مزایا و فواید زیادی را برای معلمان، دانش‌آموزان و نظام آموزش و پرورش در قالب شبکه‌های مجازی به ارمغان آورده است. به همین منظور در این مقاله به بررسی آسیب شناسی آموزش مجازی درس هدیه‌های آسمان دوره ابتداییو تاثیر آن بر سلامت معنوی دانش‌آموزان با تاکید بر حجاب می پردازیم.

۲- یافته‌ها

دانش تکنولوژیک درباره روش‌های انجام دادن امور است که از طریق فعالیت تعریف می‌شود و با فعالیت به وجود می‌آید و به کار گرفته می‌شود (Herchbach, 1995). به همین منظور برای ارائه طرحی نو برای نظام آموزش و پرورش جامعه خویش و رهایی

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

از حصار فلسفه‌های تربیتی وارداتی فرنگی، چاره‌ای جز بازگشت به میراث غنی و اصیل تعلیم و تربیت اسلامی نیست. هرچند به تبعیت از رهنمودهای قرآن و سنت، ضمن دوری از پذیرش غیر محققانه و نا منتقدانه دستاوردهای گذشتگان، چشم و گوش خود را بر دستاوردهای علمی نبسته، بلکه باید با تکیه بر عیار عقل، برهان و منطق، بر اساس حق محوری و حق پذیری به سوی کشف و خلق اندیشه‌ها و نظریه‌های نو حرکت کنیم (بهشتی، ۱۳۹۰). هر جا سخن از ترجمه و تبدیل علوم محض و یافته‌های علوم نظری به علوم کاربردی و تجویزی به میان آید، در حقیقت از تکنولوژی بحث شده است. تکنولوژی گرچه واژه نسبتاً جدیدی است، کاربرد این مفهوم شاید همزاد تاریخ دانش بشری باشد. بشر از ابتدایی‌ترین مراحل زندگی خود، هرگاه به پدیده‌ای راه می‌یافت یا رابطه بین دو یا چند عامل را شناسایی می‌کرد، برای حل مشکلات مختلف زندگی خود از این دانش استفاده می‌کرد (فردانش، ۱۳۸۸). رشد و توسعه شتابان تحولات و دگرگونی‌ها در شرایط کنونی که تحت تاثیر گسترش فزاینده و بی‌رونا قرار گرفته است، آموزش و یادگیری مجازی را به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر بدل کرده است. آموزش مجازی همان استفاده از اینترنت برای یادگیری است که از طریق ارتباط اینترنتی و مرورگر وب در هر زمان یا مکانی می‌توان به این مقصود دست یافت (پهلوانی فراهانی، ۱۳۸۷). به عبارت دیگر این نوع آموزش‌ها، به صورت رودررو و چهره‌به‌چهره و در زمان و مکان واحد انجام نمی‌شود، بلکه آموزش، شکل مجازی دارد، شاگرد و معلم از یکدیگر جدا بوده و مدرس محتوای درس را از طریق نرم‌افزار مدیریت درس، منابع چندرسانه‌ای، اینترنت، ویدئو کنفرانس و مانند آن فراهم می‌کند. فراگیرندگان محتوا را از این طریق دریافت می‌کنند و به کمک این فناوری با مدرس ارتباط برقرار می‌کنند (صوفیه، ۱۳۸۹). از این رو آموزش مجازی، به هر نوع دوره و آموزشی اطلاق می‌شود که به شکلی غیر از روش‌های سنتی چهره‌به‌چهره انجام گیرد (Sanabria et al, 2018). ترکیب جدید شیوه‌های آموزشی، کاربرد تکنولوژی و مواد آموزشی با یکدیگر، حامیان زیادی پیدا کرده است که تشریک مساعی در یادگیری را میسر می‌کند. دانشجویان و دانش‌آموزان به عنوان عنصر مهم فرایند یادگیری به صورت گروهی با هم کار می‌کنند (فهندژ، ۱۳۸۵). تکنولوژی و فناوری‌های نوین آموزشی به عنوان یک رویکرد نوین در نقش مکمل نظام آموزشی، بهبود کیفیت تدریس، تنوع بخشیدن به شیوه‌های تدریس، فراهم ساختن آموزش مستمر و خودکار، کوتاه نمودن زمان آموزش، توجه به استعدادها، فردی، انفرادی کردن آموزش و مقابله با مشکلات آموزش جمعی عمل می‌کند (ملکی، ۱۳۸۸). در این قرن سیر تحولات عظیم تکنولوژیکی به حوزه‌های گوناگون زندگی انسان‌ها راه یافته است. بنابراین، اکنون آموزش، حتی در مقاطع پایین و ابتدایی به خواندن و نوشتن منتهی نمی‌شود، بلکه باید در این مقطع دانش‌آموز برای یادگیری تمامی ارکان تخصصی که قصد فراگیری آن را دارد، آموزش ببیند (Suzani, 2006).

هدف اصلی تشریح احکام در اسلام، قرب به خداوند است که به وسیله‌ی تزکیه‌ی نفس و تقوا به دست می‌آید:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ؛ بزرگوار و با افتخارترین شما نزد خدا با تقواترین شماست (سوره‌ی حجرات، آیه‌ی ۱۳).

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ؛ اوست خدایی که میان عرب امی (قومی که خواندن و نوشتن هم نمی‌دانستند) پیغمبری بزرگوار از همان قوم برانگیخت، تا بر آنان وحی خدا را تلاوت کند و آنها را (از لوث جهل و اخلاق زشت) پاک سازد و کتاب سماوی و حکمت الهی بیاموزد؛ با آن که پیش از این، همه در ورطه‌ی جهالت و گمراهی بودند (جمعه، ۲).

از قرآن کریم استفاده می‌شود که هدف از تشریح حکم الهی، وجوب حجاب اسلامی، دست‌یابی به تزکیه‌ی نفس، طهارت، عفت و پاکدامنی است. آیاتی هم‌چون:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ؛ ای رسول ما مردان مؤمن را بگو تا چشم‌ها از نگاه ناروا بپوشند و فروج و اندامشان را محفوظ دارند، که این بر پاکیزگی جسم و جان ایشان اصلح است (نور، ۳۰).

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا؛ ای پیغمبر با زنان و دختران خود و زنان مؤمنان بگو که خویشان را به چادرهای خود فروپوشند که این کار برای این که آنها به عفت و حریت شناخته شوند تا از تعرض و جسارت (هوس‌رانان) آزار نکشند بر آنان بسیار بهتر است و خدا در حق خلق،

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

آمرزنده و مهربان است (احزاب، ۵۹). چون نگاه به نامحرم توسط مردان، باعث تحریک و تهییج جنسی آنان و در نتیجه منجر به فساد می‌شود، خداوند در کنار دستور حجاب و پوشش بدن به بانوان، به مردان نیز دستور به حجاب و پوشش چشم داده و نگاه به نامحرم را بر آنان حرام کرده است؛ چنان‌که از امام رضا(ع) نقل شده است:

حُرْم النظر الی شعور النساء المحجوبات بالازواج و غیرهنّ من النساء لما فیه من تهییج الرجال و ما یدعوا التهییح الی الفساد و الدخول فیما لا یحلّ و لا یجمل؛ نگاه به موهای زنان با حجاب ازدواج کرده و بانوان دیگر، از آن جهت حرام شده است که نگاه، مردان را برمی‌انگیزد و آنان را به فساد فرا می‌خواند در آنچه که ورود در آن نه حلال است و نه شایسته. یکی از روش‌های بسیار مؤثر در نهادینه کردن حجاب و عفاف در کودکان، تشویق است. تشویق، شیوه‌های مناسب برای انگیزش به سوی کارهای مثبت می‌باشد و کودک و نوجوان را به انجام رفتار نیک تحریض و ترغیب می‌کند. امیرالمؤمنین علی درباره نقش پاداش و کیفر در تربیت آدمی می‌فرماید: "خدای سبحان، پاداش را بر طاعت و کیفر را بر معصیت خود قرار داده است تا بندگانش را از عذاب خویش باز دارد و به سوی بهشت روانه سازد" (مطهری، ۱۳۷۵).

امروزه وسایل کمک آموزشی، اعم از ساده و پیچیده، به عنوان ابزاری برای ایجاد تسهیل در امر تدریس و یادگیری در نظام‌های آموزشی بکار می‌روند. این وسایل از حیث اینکه تئوری و عمل را با هم ترکیب کرده، باعث ماندگاری یادگیری، تثبیت یافته‌ها و تنوع بخشی در کلاس درس می‌شوند، حائز اهمیت‌اند. با توجه به پیشرفت‌های علمی و تکنولوژی در عصر حاضر، وسایل کمک آموزشی به عنوان یک رابط توانسته‌اند نقش خود را به خوبی ایفا کنند. بدیهی است اگر معلمان مهارت‌های لازم را برای کاربرد این وسایل داشته باشد اثربخشی آن بهتر خواهد بود. امروزه صاحب‌نظران و اندیشمندان جهان بر نقش مهم و تعیین‌کننده فناوری آموزشی در فرایند یاددهی-یادگیری تأکید می‌کنند و بر این باورند که میزان بهره‌گیری و استفاده مطلوب و بجای معلمان و دبیران از وسایل کمک آموزشی در ارتقای کیفیت آموزشی تاثیرات سازنده‌ای خواهد داشت و استفاده صحیح معلمان از وسایل کمک آموزشی، جریان یادگیری را تحصیل می‌بخشد و چون باعث ملموس و عینی ساختن آموخته‌ها می‌شود، در تثبیت مواد آموزشی در ذهن دانش‌آموزان، پایدار کردن آموخته‌ها و ترغیب دانش‌آموزان به درس نقش مهمی را ایفا می‌کند (ذوالقدرنسب و همکاران، ۱۳۹۴).

در آموزش مجازی، فراگیر از طریق وب فعالیت‌های آموزشی را انجام می‌دهد به عبارت دیگر، آموزش مجازی تلاشی برای تکمیل برنامه آموزشی در سیستم‌های آموزش سنتی است که در آن از امکانات بالقوه و گسترده اینترنت استفاده می‌شود. هدف این برنامه، فراهم نمودن اطلاعات برابر برای تمام فراگیران، صرف‌نظر از موقعیت جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی آنهاست (Feng et al, 2020). اصلی‌ترین مرزهایی که تحت تاثیر فناوری‌های جدید از بین می‌رود، مرزهای مکانی و زمانی است. در انتزاعی‌ترین سطح، فناوری اطلاعات بر تصور ما از مکان و زمان چیره می‌شود. محدودیت ارتباطی ناشی از موقعیت جغرافیایی و منطقه‌های متفاوت زمانی از بین می‌رود و لذا زمان واقعی به هیچ وجه امری ضروری و الزام‌آور نیست. مواجهه ما با فضای شبکه‌ای، تجربه ما از مکان را به مفهوم امری که مستقیماً مبتنی بر حواس ساخته می‌شود تقلیل می‌دهد، ثانیاً چون ارتباطات ما به صورت ناهمزمان در اینترنت صورت می‌پذیرد، احساس ما درباره زمان گسسته می‌شود و جریان زمان از بین می‌رود (عطاران، ۱۳۸۲). به بیان دیگر شبکه‌های مجازی انعطاف‌پذیر بوده و در عین حال ضمن دسترسی ساده برای کاربران، تسهیلات فزاینده‌ای را در اختیار آنها قرار داده و همچنین نیازهای مرتبط با اجرا و ایجاد محیط‌های یادگیری برای آنها را فراهم می‌آوردند (Grosbeck et al, 2011). اکنون، فناوری، موقعیت آموزشی جدیدی را ایجاد نموده است و راه‌های یادگیری دانش‌آموز را پیکربندی مجدد کرده است. می‌توان گفت «آموزش یک فرایند اکتشاف» است و مأموریتش فراهم کردن گسترده‌ترین مخزن اطلاعاتی ممکن برای دانش‌آموز ورودی در موقعیت یادگیری است. فناوری می‌تواند این آرزو را تحقق ببخشد و با تکیه بر تجربه آموزشی دانش‌آموز می‌تواند بسیار گرانبها باشد (Sabiston, 2000).

جوامع بشری با سرعتی شگفت‌انگیز در جنبه‌های مختلف زندگی در حال توسعه، تغییر و تحولند. پیشرفت علوم و فنون به همراه خود نیازهای جدیدی هم ایجاد می‌کند. بنابراین آموزش هم باید با سرعت و کیفیت بیشتر انجام شود. امروز بیش از هر زمان

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

دیگری تکنولوژی آموزشی در آموزش و پیوند دادن دانش آموزان به فرصت‌های جدید یادگیری نقش ایفا می‌کند. انباشت اطلاعات و در دسترس بودن آنها در فضای اینترنت و همچنین قابل حمل بودن لب تاب ها، فرصتی است برای مدارس تا از طریق تکنولوژی یادگیری در کلاس درس را ارتقا بخشند و مکملی برای آن به وجود آورند. استفاده از تکنولوژی‌هایی مانند محیط‌های یادگیری مجازی به دانش آموزان امکان می‌دهد که در کلاس‌هایی فراتر از دیوارهای کلاسشان شرکت کنند. استفاده از برنامه‌های (های) درسی آنلاین، کانال رسانه‌های اجتماعی، آکادمی‌های یادگیری مجازی و ابزار تکنولوژی مکمل، دسترسی تمام دانش آموزان به آموزش پیشرفته را فراهم آورده است (زنگنه، ۱۳۹۰).

ویژگی های آموزش مجازی:

۱. انعطاف پذیری: یادگیرنده اجازه دارد تا محتوا و ابزارهای مناسب با سطح مهارتش را انتخاب کند. نیازهای یادگیرنده در اولویت است. تطبیق آموزش آنلاین با یادگیرنده یادگیرنده می تواند از میان تعداد زیادی از معلمان، معلم خود را انتخاب کند در عین حال می تواند تصمیم بگیرد بدون معلم آموزش ببیند.
 ۲. یادگیرنده محوری: نتیجه ویژگی انعطاف پذیری در این نوع یادگیری، به وجود آمدن ویژگی دیگری به نام یادگیرنده محوری است.
 ۳. خود آموزی: یادگیرنده می تواند زمان آموزش و سرعت و کند شدن طول دوره یادگیری را بر اساس توانایی های خود انتخاب کند.
 ۴. حذف موانع جغرافیایی: در این روش، نیازی به حضور فیزیکی افراد وجود ندارد (زنگنه، ۱۳۹۰).
- امروزه تکنولوژی، نقش اساسی در حوزه های گوناگون بازی می کند. یکی از حوزه ها، حوزه آموزش است. نتایج تحقیقات علمی نشان داده که حواس مختلف در یادگیری نقش یکسانی ندارند. مهمترین دلیل استفاده از تکنولوژی آموزشی، نیز همین است زیرا میتواند چند حس را باهم درگیر و تاثیر گذاری را بیشتر کند. تکنولوژی ها و وسایل کمک آموزشی از حیث اینکه تئوری و عمل را با هم ترکیب کرده، باعث ماندگاری یادگیری و تنوع بخشی در کلاس درس می شوند. پر واضح است که یکی از مهمترین وظایف برنامه ریزان آموزشی کمک به کاربرد هر چه بیشتر و بهتر پیشرفتهای تکنولوژی جهت ارتقاء سطح کیفی آموزش است (جاویدان و جوادی فر، ۱۳۹۴). در متون دینی و در برخی از آیات، خداوند خود فرد را به عنوان مسئول تربیت خویش معرفی می کند. «قد اَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا» براساس این آیه، نقش نهایی در تربیت، بر عهده ی خود انسان است نه دیگران، بلکه دیگران نقش فراهم کننده زمینه ی تربیت هستند. بنابراین، با توجه به مبانی انسان شناختی و روان شناختی، «مختار بودن انسان»، «مسئولیت پذیر بودن وی»، «تفاوت های فردی» موجود در فراگیران، از جمله نکات مهمی است که باید متخصصان و مجریان برنامه درسی و آموزشی به آنها توجه خاص داشته باشند؛ چرا که توجه به این ویژگی ها، در برنامه های درسی و چگونگی طراحی برنامه ی آموزشی تأثیرگذار هستند. براساس دیدگاه خودشکوفایی یا ارتباط شخصی، یادگیری تنها زمانی برای فرد آموزنده و آموخته ها زمانی پایدار و ماندنی است که فرد در طراحی و اجرای آن سهیم و فعال باشد (مهرمحمدی، ۱۳۸۳).

۳- بحث و نتیجه گیری

مدرسه نقش اساسی در تربیت اخلاقی کودک و نوجوان دارد. ضمیر کودکان و نوجوانان همچون لوح سفیدی قابل قبول هر تربیتی است. تربیت دینی فرزندان یک ضرورت است. کسانی که تربیت کودکان و نوجوانان خود را از وظایف خویش به حساب نمی آورند، عواقب این بی توجهی به صورت آسیب‌های روحی، روانی و جسمی و جنسی در فرزندان آنها پدیدار می‌گردد. عمق بخشیدن به آموزه‌های دینی در کودکان و نوجوانان، آنان را از لطمه‌ها و آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی مصون می‌دارد. تربیت دینی کودکان و نوجوانان از جمله نهادینه نمودن فرضیه حجاب و عفاف بایستی در دوران دبستان و حتی قبل از آن درون خانواده، از طریق ایجاد انس نسبت به مسائل و ارزش‌های دینی تحقیق یابد. امروزه بنا به ضرورت تغییرات اجتماعی و لزوم

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

پاسخگویی سریع به این تغییرات، رشد آگاهی‌های عمومی در جامعه، پیشرفت روزافزون فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و همچنین گسترش اثرات آن بر جنبه‌های مختلف زندگی؛ آموزش و پرورش از جمله نهادهای اساسی و حیاتی هر کشوری بوده که با توسعه و پیشرفت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی ارتباطی تنگاتنگ و ناگسستنی داشته و به مرور از نهادی ساده و دارای اثرات محدود به نهادی پیچیده و دارای اثرات گسترده درآمده که بایستی اقتضانات محیطی را به صورت مداوم در نظر گرفته تا بتواند آمادگی، هماهنگی و تطابق با تحولات جدید مانند بحران کنونی کرونا را در خود ایجاد کرده و واکنش‌های مناسب ارائه نماید. در راستای بهبود شرایط و استفاده از نتایج پژوهش‌ها و تحقیقاتی که در این زمینه انجام پذیرفته، توجه به پیشنهادات زیر ثمربخش خواهد بود:

۱. در جهت آگاهی معلمان از کاربرد تکنولوژی در تعلیم و تربیت و آموزش برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت، جلسات و همایش‌های علمی-تخصصی می‌تواند جو مناسبی برای به کارگیری وسایل کمک آموزشی توسط معلمان بوجود آورد.
۲. تخصیص بودجه‌ای برای مدارس جهت خرید وسایل کمک آموزشی مطابق با تکنولوژی روز دنیا.
۳. برقراری ارتباط بین دبیران و دانشگاه‌ها با استفاده از نشریات، مجلات و مقالات تخصصی بطوریکه از یافته‌های جدید در این زمینه همواره با اطلاع باشند و در افزایش کیفیت تدریس خود بکوشند.
۴. قدردانی و حمایت از معلمانی که از وسایل کمک آموزشی استفاده می‌کنند به نحوی که معلمان دیگر به استفاده از این وسایل ترغیب شوند.
۵. معلمان برای استفاده از وسایل کمک آموزشی علاقه و اشتیاق فراوان از خود نشان دهند تا دانش‌آموزان نیز در این امر تشویق شوند.

منابع

- باقری، خسرو (۱۳۸۶). تربیت دینی در برابر چالش‌های قرن بیست و یکم. فصلنامه بازنتاب اندیشه. شماره ۱۵.
- بهشتی، سعید (۱۳۹۰). کاوش‌هایی در فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی بر مبنای شماری از دیدگاه‌های معرفت‌شناختی صدرالمآلهین. فصلنامه علمی-پژوهشی اندیشه نوین دینی. دوره بیست و ششم، شماره هفتم. ۱۳۵-۱۴۷.
- پهلوانی فراهانی، پروانه (۱۳۸۷). جایگاه آموزش الکترونیکی، راهکارها، مزایا و معایب. مجله مهارت. شماره ۶۱.
- جاویدان، لیلیا و جوادی‌فر، محدثه (۱۳۹۴). تأثیر تکنولوژی آموزشی در آموزش و یادگیری دانش‌آموزان. دومین کنفرانس ملی روانشناسی و علوم تربیتی. شادگان.
- ذوالقدرنسب، محسن، اسمعیلی، رضا و نظری صارم، حمزه (۱۳۹۴). بهره‌گیری از وسایل کمک آموزشی و تأثیر مثبت آنها در یادگیری دانش‌آموزان دوره ابتدایی. کنفرانس ملی آینده پژوهی علوم انسانی و توسعه. شیراز.
- زنگنه، حسین (۱۳۹۰). مبانی نظری و عملی تکنولوژی آموزشی. تهران: آوای نور.
- صالحی، اکبر و یاراحمدی، مصطفی (۱۳۸۷). تبیین تعلیم و تربیت اسلامی از دیدگاه علامه طباطبائی با تأکید بر هدف‌ها و روش‌های تربیتی. فصلنامه علمی-تخصصی تربیت اسلامی. شماره ۷. دوره سوم. ۲۴-۴۰.
- صوفیه، جمال (۱۳۸۹). آموزش الکترونیکی. ماهنامه دنیای مخابرات و ارتباطات. شماره ۷۳.
- عطاران، محمد (۱۳۸۲). فناوری اطلاعات (IT) بستر اصلاحات در آموزش و پرورش و برنامه‌های درسی. مجموعه مطالعات در مسائل و مباحث اساسی حوزه برنامه‌ریزی درسی و روشهای تدریس (جهت تدوین برنامه ملی اصلاحات آموزش و پرورش). گروه پژوهشی برنامه‌های درسی و روش‌های تدریس. پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- فردانش، هاشم (۱۳۸۸). مبانی نظری تکنولوژی آموزش. چاپ یازدهم. تهران: سمت.
- فهندز، محبوبه (۱۳۸۵). کاربرد تکنولوژی (IT) در آموزش و پرورش. چاپ سوم. تهران: سروش هدایت.

- مطهری، مرتضی (۱۳۷۵). مساله حجاب. قم: صدرا.
- ملکی، صفی‌الله (۱۳۸۸). فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش. تهران: جهاد دانشگاهی.
- مهرمحمدی، محمود و همکاران (۱۳۸۳). برنامه درسی نظرگاه‌ها، رویکردها و چشم‌اندازها. چاپ دوم. مشهد: به‌نشر.
- Cerulo, K. A. (1997). Identity Construction: New Issues, New Directions, *Annual Review of Sociology*, 23: 385-409.
- Feng, Y., Cheng, Y., Wang, G., Xu, X., Han, H., & Wu, R. (2020). Radar Emitter Identification under Transfer Learning and Online Learning. *Information*, 11(1): 55.
- Grosseck, G., Bran, R., & Tiru, L. (2011). Dear teacher, what should I write on my wall? A case study on academic uses of Facebook; *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 55: 1415-1443
- Herchbach, D. R. (1995). Technology as Knowledge: Implications for Instruction, *Journal of Technology Education*; Vol. 7, N. 1.
- Hoy, T. & Ferguson, E. (2002). A Theoretical Framework and Exploration of Organization Effectiveness of Schools. *Educational Administrative Quarterly*, 21(4), 117-134.
- Sabiston, P. (2000). An inquiry into criteria that identify quality adult web-based learning. MA diss. Canada, Royal Roads University.
- Sanabria, O. B., Chavez, M. P., & Gómez Zermeño, M. (2018). Virtual educational model for remote communities in Chocó, Colombia. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 22(2): 195-222.
- Suzani, S. (2006). Integrating the internet into the language classroom and the role of EFL teacher in call classroom. *Roshd Journal*, 20(78), 32-35.